

E K S A M E N

Deleksamen i funksjonslære

Emnekode: MA-219
Emnenavn: Geometri, funksjonslære og didaktikk GLU:5-10
Dato: 4. desember 2019
Varighet: 0900 – 1500
Antall sider: 3
Tillatte hjelpemidler: Kun skrivesaker, linjal og kalkulator.
Merknader: De 20 deloppgavene (dvs 1(a), 1(b) osv) teller i utgangspunktet likt.

Lykke til! ☺

OPPGAVE 1

- (a) (i) Definer begrepet *lineær* funksjon.
- (ii) Angi parameterverdiene betydning for grafen til en lineær funksjon.
- (b) To punkter til en lineær funksjon f er kjent: $(x_1, f(x_1))$ og $(x_2, f(x_2))$.
Finn et uttrykk for hver av *parametrene* til f .
- (c) Vis, ved å finne funksjonsuttrykket til f^{-1} , at enhver lineær funksjon f har en inversfunksjon som er *lineær*.

OPPGAVE 2

- (a) Definer begrepet *potensfunksjon* og begrepet *eksponentialfunksjon*.
- (b) Vis ved å finne f^{-1} at enhver potensfunksjon f har en inversfunksjon som er en *potensfunksjon* (Hvis definisjonsmengden avgrenses til $x \geq 0$ for $a > 0$, og $x > 0$ for $a < 0$).
- (c) Begrunn at enhver eksponentialfunksjon har en inversfunksjon.

OPPGAVE 3

Gitt punktene (1, 3) og (2, 5).

Finn i hver av oppgavene under en funksjon som har en graf som går gjennom disse to punktene.

- (a) Eksponentialfunksjon.
- (b) Potensfunksjon.

OPPGAVE 4

Et beløp B_0 settes inn på en konto som gir 3% rente per år.

- (a) Finn funksjonsuttrykket til en funksjon B som angir beløpet på kontoen etter n år.
- (b) Vis ved regning at tida det tar før beløpet B_0 er blitt fordoblet, er *uavhengig* av størrelsen til beløpet B_0 .

OPPGAVE 5

C-14 metoden benytter funksjon: $F(t) = \frac{I(t)}{I_0} = \left(\frac{1}{2}\right)^{t/5730}$.

En analyse av en trestokk funnet i ei myr, gir at F har verdien 0.3.

- (a) Lag ei grov skisse av grafen til F , og bruk grafen til å finne et grovt anslag for hvor lenge det er siden treet døde.
- (b) Finn ved regning hvor lenge det er siden treet døde (gitt modellen).

OPPGAVE 6

Gitt funksjonsuttrykket: $f(t) = C_0 + C \cdot \cos\left[\frac{2\pi}{T}(t - t_0)\right]$

- (a) Angi navn til hver av *parametrene* i funksjonsuttrykket, lag figur og angi hvilken betydning de har for grafen til funksjonen f .
- (b) Angi et *funksjonsuttrykk* som angir vannstand, i forhold til middelvannstanden, på en lokalitet der forskjellen mellom flo og fjære er 5 meter. Sett tida mellom en flo til den neste til å være 12 timer og 25 minutter. Det ble registrert flo kl 9.
- (c) Lag ei grov skisse av *graf*en til funksjonen du fant i (b).

OPPGAVE 7

- (a) Definer begrepet den deriverte til en funksjon f .
- (b) Gi en geometrisk tolkning av begrepet. Lag figur.

OPPGAVE 8

To tall, x og y , kan velges fritt, men slik at $x - y = D$, der $D > 0$ er en konstant.

I oppgave (a) og (b) skal følgende oppgave løses, på den angitte måten:

Finn x og y slik at produktet $P = xy$ blir minimalt.

- (a) Løs oppgaven uten bruk av derivasjon.
- (b) Vis hvordan man kan løse oppgaven ved bruk av derivasjon.

I oppgave (c) er det i stedet følgende oppgave som skal studeres:

Finn x og y slik at kvotienten $K = \frac{y}{x}$ blir maksimal. ($x \neq 0$),

med samme krav til x og y som ovenfor: $x - y = D$, der $D > 0$.

- (c) Vis hvordan man ved bruk av derivasjon kan avgjøre om oppgaven har løsning.

